

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 09-2393 [REDACTED] נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 12

בפני כב' השופט חגי ברנר

מבקש

[REDACTED]
נגד

משיבים

1. כונס הנכסים הרשמי
2. [REDACTED]
3. עו"ד גיורא רובננקו, מנהל מיוחד

החלטה

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
1. האם חוב כתובה הוא חוב בר הפטר? זוהי השאלה הטעונה הכרעה בהליך שבפניי.
2. החייב וגרושתו נישאו בשנת 1999 והתגרשו ביום 24.5.2007.
3. ביום 1.2.2008 ניתן נגד החייב פסק דין בבית הדין הרבני אשר חייב אותו לשלם לגרושתו סך של 180,000 ₪ בתור דמי כתובה ותוספת כתובה. משלא שולם חוב הכתובה, ניהלה הגרושה הליכי גבייה נגד החייב בלשכת ההוצאה לפועל, הן בגין חוב המזונות והן בגין חוב הכתובה.
- ביום 23.5.2010 ניתן צו כינוס על נכסי החייב.
- ביום 7.12.2011 ניתן לחייב הפטר מחובותיו, לאחר שנמצא כי הצטבר בקופת הפש"ר סכום המאפשר חלוקת דיבידנד לנושים בשיעור של 100% נטו. יצויין כי הגרושה לא הגישה תביעת חוב בגין חוב הכתובה, ולכן אין לה חלק בכספים שיחולקו בין נושי החייב. מכאן שהדרך היחידה שנתרה פתוחה בפניה על מנת לגבות את חוב הכתובה היא באמצעות החרגתו מן ההפטר שניתן לחייב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2393-09 נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

- 1 על רקע זה, הגרושה והחייב חלוקים בשאלה האם ההפטר חל גם על חוב הכתובה
2 אם לאו.
- 3
- 4 .4. לטענתה של הגרושה, כתובה היא מסמך אשר הבעל מעניק לאישה במעמד החופה,
5 ובו מפרט הבעל את התחייבויותיו כלפי האישה הן במהלך תקופת הנישואין והן
6 לאחריה, לרבות החובה לשאת במזונות האישה, לשלם לה דמי כתובה ותוספת
7 כתובה וכן נדוניה ותוספת נדוניה. מכאן, כך טוענת הגרושה, מעמדה המשפטי של
8 הזכות לדמי כתובה זהה למעמד המשפטי של הזכות למזונות. הזכות לדמי כתובה
9 אף הוכרה על ידי המחוקק, כעולה מס' 17 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-
10 1973 ומסעיפים 11 ו-104 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965.
- 11
- 12 .5. לטענתו של החייב, אליה הצטרף המנהל המיוחד, קיים שוני מובהק ובולט בין חוב
13 מזונות לחוב כתובה. בעוד שחובת האיש לתת מזונות לאשתו מקורה בשיקולים
14 סוציאליים ובחבות מוסרית, הרי שחוב כתובה הוא חוב כספי רגיל לכל דבר וענין,
15 שלא נועד אלא למנוע מבעל לגרש את אשתו בלא סיבה משמעותית. לענין זה הוא
16 מסתמך על דברי הרמב"ם (אישות י', ז'): **"וחכמים הם שתיקנו כתובה לאשה כדי**
17 **שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה.**" ראייה לכך שאין בדמי הכתובה כל ענין סוציאלי
18 מוצא החייב בכך שסכום הכתובה הוא קבוע, בלא קשר לצרכיה או מעמדה של
19 האישה, בשונה ממזונות. החייב תמך את טיעונו בחוות דעת מאלפת ומקיפה של
20 הרב ניר ורגון, דיין בבית הדין לממונות של גזית בבית שמש. עוד טוען החייב כי
21 המחוקק בחר להקנות חסינות מהפטר לחוב מזונות, אך לא לחוב כתובה, שכן
22 רשימת החובות שאינם בני הפטר היא רשימה סגורה ומצומצמת, וחוב הכתובה
23 אינו נמנה עליהם.
- 24
- 25 .6. לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי הדין עם החייב וכי חוב
26 כתובה, בשונה מחוב מזונות, הוא חוב בר הפטר.
- 27
- 28 .7. סי' 69(א)(3) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש] התש"ם-1980 (להלן: **"הפקודה"**),
29 קובע:
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פ"ר 2393-09 נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

1 "צו הפטר יפטור את פושט הרגל מכל חוב בר-תביעה בפשיטת רגל, חוץ מאלה:

2 ...

3 ...

4 **חבות לפי פסק דין לחובתו בתובענת מזונות, להוציא מה שהורה בית**
5 **המשפט במפורש לגבי החבות, במידה שהורה ובתנאים שהורה."**

6
7 הוראה זו נותנת ביטוי להשקפת המחוקק לפיה יש להקנות מעמד מיוחד ומועדף
8 לחוב מזונות ביחס לחובות אחרים. בעוד שחובות אחרים (למעט חריגים המנויים
9 בס' 69 לפקודה) הם בני הפטר, לא כך הוא הדבר כאשר עסקינן בחוב מזונות. הוא
10 הדין בהסדר נושים, שאין בכוחו להפקיע חבות בגין מזונות (ראה ס' 35(י) לפקודה).
11 ראייה נוספת לעמדה זו של המחוקק, המקנה עדיפות לחוב מזונות על פני חובות
12 אחרים, ניתן למצוא בהוראת ס' 128 לפקודה, הקובעת כי "לפי בקשתו של אדם
13 שמגיעים לו ממושט הרגל על פי פסק דין מזונות שזמן פרעונם חל אחרי מתן צו
14 הכינוס, רשאי בית המשפט להקציב לאותו אדם מזמן לזמן מתוך נכסי פושט
15 הרגל או מתוך הכנסותיו סכומי כסף שימצא לנכון." מכאן שהמחוקק מכיר בצורך
16 להקציב תשלום חודשי למי שזכאי למזונות, גם כאשר הדבר בא על חשבונם של
17 הנושים האחרים. כמו כן, חוב מזונות נחשב חוב בדין קדימה (ראה ס' 78(3)(ד)
18 לפקודה). בכל הנוגע להפטר, מקבל חוב המזונות מעמד מיוחד, שלא ניתן לחובות
19 אחרים גם כאשר מבחינת דין הקדימה, הם קודמים לו בסדר הנשיה. כך למשל,
20 בעוד שחוב בגין שכר עבודה או מס הכנסה הוא חוב בעדיפות גבוהה יותר מחוב
21 המזונות, הרי שבכל הנוגע להפטר, מצב הדברים שונה: חוב בגין שכר עבודה או מס
22 הכנסה הוא בר הפטר, אך חוב מזונות איננו כזה.

23
24 8. המחוקק ער היטב להבחנה בין חוב כתובה לחוב מזונות. תעיד על כך העובדה
25 שבדברי חקיקה שונים הוא מתייחס לחוב כתובה. ראה למשל ס' 11(ג) וס' 104(3)
26 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה"). יתר על כן, בס' 104 לחוק
27 הירושה מבחין המחוקק באופן מפורש בין חוב כתובה לחוב מזונות. גם בס' 17
28 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973, יש אזכור לזכויות על פי הכתובה.

29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2393-09 נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לנכח זאת, ומשום שחזקה על המחוקק שהוא מבחין היטב בין חוב כתובה לחוב
2 מזונות, אינני סבור שניתן לייחס למחוקק, בכל הנוגע לפועלו של צו הפטר, כוונה
3 להחיל על חוב כתובה דין זהה לחוב מזונות.
4
- 5 10. זאת ועוד, גם מבחינה מהותית קיים שוני בין חוב כתובה לחוב מזונות. אמנם, בשני
6 המקרים מדובר בחיובים שמקורם בדיני המעמד האישי, אלא שקיים שוני מהותי
7 בין שני החיובים, מבחינת התכלית אותה נועדו לשרת ומבחינת הזכאים על פיהם.
8 הזכות למזונות נועדה לאפשר קיום למי שזכאי למזונות, ואילו הזכות לדמי כתובה
9 נועדה להרתיע את האיש מפני הרצון לגרש את אשתו בלא עילה של ממש; לאחר
10 הגירושין, הזכות למזונות עומדת לילדי החייב בלבד, ולא לגרושתו, בעוד שהזכות
11 לדמי כתובה עומדת לגרושה בלבד, והיא באה לעולם רק בעקבות פקיעת הנישואין;
12 שיעור המזונות נגזר לעולם מצרכי הזכאים למזונות וממעמדם, ואילו חוב הכתובה
13 הוא חוב ידוע וקבוע מראש; חוב המזונות איננו נובע מעילה חוזית, אלא מן המעמד
14 האישי של הזכאי למזונות (ועל כן, אדם חב במזונות ילדיו אף אם איננו נשוי לאם
15 הילדים), ואילו חוב הכתובה הוא לעולם חוב על פי חוזה.
16
- 17 11. על האבחנה בין חוב כתובה לחוב מזונות עמד כב' השופט ס' ג'ובראן בענין בר"ע
18 (ח"י) 3269/96 סלומון טקאטש נ' מלכה טקאטש (1998), תשנח (1) 117 (פורסם
19 בנבו):
20
- 21 "במקרה שבפנינו עלינו להכריע האם חוב המערער הנובע מהכתובה נחשב כחוב
22 מזונות והוראות החלות על חוב כזה חלות גם עליו. חוב הכתובה בניגוד לחוב
23 המזונות הינו חוב סופי מאחר ואין מטרתו בניגוד לחוב המזונות לדאוג לצורכיה
24 ההכרחיים של האישה ואשר בלעדיהם אין היא יכולה להתקיים, וכי בית-
25 המשפט קובע אותו מבלי שתיעשה חקירת יכולת לחייב ולכן חלות עליו ההוראות
26 החלות על חוב רגיל ולא אלו החלות על חוב הנובע ממזונות. ... יתרה מזאת, חוב
27 המזונות נובע מחובת המבקש לשלם לבנו מזונות חודשיים והאם הינה צד
28 פורמאלי בעניין זה, ואילו לגבי החוב הנובע מהכתובה, הצדדים בו הם המבקש
29 והמשיבה ולא הילדים ולכן מדובר בצדדים שונים ובעילת תביעה שונה. מצד אחד
30 חוב האב הנובע מחובתו לשלם מזונות לבניו, ומצד שני חוב המבקש הנובע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2393-09 נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

1 מהתחייבויותיו לגבי המשיבה (גרושתו) בעת כריתת הסכם הנישואין ואין לראות
2 בחוב זה כחוב מזונות ולדון בהם בתיק אחד. לאור האמור לעיל, הנני מקבל טענת
3 המבקש לגבי הפרדת תיק המזונות מתיק הכתובה ומורה על העברת חוב הנובע
4 מכתובה, מתיק המזונות לתיק הוצל"פ רגיל עם התוצאות הנובעות מהעברה זו."

5
6 החלטה זו אושרה על ידי בית המשפט העליון:

7
8 " ... על-פי תכליתו של חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 ... ההסדרים
9 המיוחדים אשר נקבעו בו לשם ביצוע פסק-דין שעניינו מזונות אינם חלים על
10 ביצוע פסק-דין שעניינו סכום כתובה. חוב מזונות כמשמעותו בחוק מתייחס
11 לסכום הפסוק שעל החייב לשלם למחייתו ולצרכיו היום-יומיים של בן משפחתו.
12 כאמור, לשם גביית חוב מסוג זה נקבעו בחוק הסדרים מיוחדים השונים מדרך
13 הגבייה של חובות פסוקים אחרים. ראו, למשל, סעיפים 71(ב), 74, 74א ו-76-
14 לחוק. תכליתם של הסדרים מיוחדים אלה נובעת בעיקר מאופיו המיוחד של חוב
15 המזונות ומן הרצון להעניק עדיפות לגבייתו על-פני חובות אחרים ולהקל עליה,
16 וזאת על-מנת לאפשר את מחייתו של הזכאי. ... מובן איפוא שסכום הכתובה שבו
17 חויב המשיב על-ידי בית-הדין הרבני איננו מהווה חוב מזונות על-פי המשמעות
18 הנודעת לו בחוק על-פי תכליתו של החוק. לפיכך, צדק בית-המשפט המחוזי
19 בהחלטתו כי אין מקום לאחד בין שני תיקי ההוצאה לפועל שפתחה המבקשת,
20 וכאמור אין מקום לתת רשות ערעור על החלטתו זו."

21
22 רע"א 4033/98 טקאטש מלכה נ' טקאטש סולומון (1998) (פורסם בנבו).

23
24 12. לכל אלה יש להוסיף את הצורך ליתן משקל לתכליתו של מוסד ההפטר על פי דיני
25 פשיטת הרגל. כידוע, אחת המטרות העיקריות של הליך פשיטת הרגל היא לאפשר
26 לחייב לשקם את חייו באמצעות מחיקת חובות:

27
28 "אמת נכון הדבר, מטרה לגיטימית ויסודית בהליכי פשיטת הרגל היא שמיטת
29 חובותיו של חייב שנקלע לקשיים כספיים מתמשכים, ומתן אפשרות לחייב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2393-09 [REDACTED] נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

1 לפתוח דף חדש בחייו. החברה המתוקנת רואה בהושטת קרש הצלה לחייבים
2 ובגאולתם מהשתעבדות מתמשכת לחובות אין קץ ערך חשוב."

3
4 ע"א 4892/91 שבתאי אשכנזי נ' כונס הנכסים הרשמי (1993) - פורסם בנבו.

5
6 "מקובל לקבוע כי הליכי פשיטת הרגל מיועדים למלא אחר שתי תכליות עיקריות:
7 האחת, כינוס נכסי החייב וחלוקתם בין נושיו בדרך הזולה, המהירה היעילה
8 והשווה ביותר ... אולם, לצד תכלית זו קיימת התכלית השנייה, שעיקרה לאפשר
9 לחייב שאיתרע מזלו ואינו מסוגל לשלם את חובותיו לפתוח דף חדש בחייו על ידי
10 קבלת הפטר מן החובות. ... אכן, קניינו של הנושה אינו חזות הכל. כנגדו
11 קיימת גם זכותו של החייב - שניתן אף לראות בה חלק מכבודו וחירותו על פי חוק
12 יסוד: כבוד האדם וחירותו - להקים את חירותו (האישית והכלכלית) ולשוב
13 ולקיים עצמו בדרך מכובדת ..."

14
15 ע"א 6416/01 דני בנבנישתי נ' כונס הנכסים הרשמי (2003) - פורסם בנבו.

16
17 לפיכך, כל כרסום בפועלו של צו ההפטר, באמצעות הרחבת הרשימה הסגורה
18 והמצומצמת של חובות שאינם בני הפטר, פוגעת פגיעה של ממש בתכליתו של הליך
19 פשיטת הרגל, ואין לאפשרה אלא על פי הוראה מפורשת של המחוקק.

20
21 13. אשר על כן, אני קובע כי חוב הכתובה הוא חוב בר הפטר.

22
23 14. המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2393-09 [REDACTED] נ' כונס הנכסים הרשמי - מחוז ת"א ואח'

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6

ניתנה היום, י"ב ניסן תשע"ב, 04 אפריל 2012, בהעדר הצדדים.

חגי ברנר, שופט

7